

In memoriam

Emeritusprofessori Veikko Reinikainen in memoriam

PAAVO OKKO

Professori

Turun kauppakorkeakoulu, Kansantaloustieteen laitos

Veikko Kalevi Reinikainen syntyi Mäntyharjulla 27.9.1935 ja kuoli Turussa 13.7.2000. Hän kuului siihen sotien jälkeen varttuneeseen sukupolveen, joka vaikeittenkin matkojen takaa ponnisteli Suomen maaseudulta opintielle itseään ja isänmaataan kehittämään. Keskikoulu ja kauppaopisto sujuivat mainiosti. Halu opinnoissa etenemiseen toi hänet lyhyen työelämäjakson jälkeen Turun kauppakorkeakouluun, joka ymmärsi jo tuolloin pitää väylää auki ammatillisen keskiasteen kautta eteneville. Opinnot jatkuivat entiseen mainioon tapaan ja hän valmistui ekonomiksi 1961.

Jatko-opintojen ja tulevan tieteellisen uran kannalta merkittävän vaiheen muodosti opiskelu Kielissä Saksassa (1962–64). Siellä virisi myös kiinnostus Suomen taloudelliseen asemaan Euroopassa ja kansainvälisen talouden kysymyksiin yleensä. Muilta opiskelijoilta välittynyt käsitys, että Suomi on auttamatta jäänyt syrjään Länsi-Euroopan kehityksestä oli hätkähdyttävä. Suomeen palattuaan Reinikainen aloitti assistenttina Turun kauppakorkeakoulussa. Kansantaloustiede ja kansainvälinen talous muodostuivat hänen erikoisalakseen ja jatko-

opinnot päättyivät vuonna 1969 painettuun väitöskirjaan *Kansainvälisen kaupan uusklassinen tasapainoteoria metodina*. Keskeinen sanoma teoksessa oli, että vapaakauppahyöty on ehdollista. Se vaatii taloudelta transformaatiokykyä. Hänen väitöstilaisuutensa oli Turun kauppakorkeakoulun ensimmäinen. Korkeakoulun ensimmäisessä tohtoripromootiossa 1989 hänet promovoitiin priimustohtorina.

Veikko Reinikainen hoiti ulkomaankaupan lehtorin virkaa, joka muutettiin kansainvälisen talouden apulaisprofessorin viraksi. Tähän virkaan hänet nimitettiin vuonna 1972 ja siitä virasta hän jäi eläkkeelle 1999. Kun silloinen kansantaloustieteen professori *Veikko Halme* toimi korkeakoulun rehtorina, oli Veikko Reinikaisella kansantaloustieteen piirissä tärkeä rooli. Tätä vielä korosti rehtorin tehtävän muuttuminen päätoimiseksi vuodesta 1975 lähtien. Veikko Reinikainen aloitti silloin kansantaloustieteen pääopettajana toimimisen, jota kesti joitakin katkoksia lukuun ottamatta viime vuosikymmenen puoliväliin saakka.

Veikko Reinikainen osallistui myös korkeakoulun hallintoon ja kauppatieteellisen alan ke-

hittämiseen. Hän toimi vararehtorina 1978–83. Korkeakouluneuvoston kauppatieteellisen jaoston puheenjohtajana hän oli 1974–77. Kauppatieteellisen alan tutkinnonuudistusta hän ajoi 1970-luvulla vakuuttuneena siitä, että nostamalla perustutkinto ylemmän tutkinnon tasolle saadaan koko ala nostetuksi varsinaiseksi akateemiseksi koulutusalaaksi. Samalla luotiin pohjaa tutkijakoulutukselle ja tieteelliselle kasvulle. Omassa opetustyössään hän korosti talousteorian sisällöllistä sanomaa ja yritystoimintaan liittyviä taloustieteen sovellutuksia. Hänelle kauppatieteellinen kansantaloustiede muodosti omaleimaisen tiedealueen.

Tutkimustyössään Reinikainen suuntautui aluksi vahvasti kansainväliseen talouteen ja vapaakaupan sekä integraation kysymyksiin. Hän halusi olla kehittämässä kansainvälisesti avointa Suomea, jossa markkinatalous toimii ja eurooppalaiset arvot ovat kunniassa. Hän toimi Eurooppa-Instituutin kannatusyhdistyksen hallituksen puheenjohtajana 1992–95. Suomen EU-jäsenyyden kannattaminen oli hänelle luonnollinen valinta. Hänen oli 1970-luvulla vaikea ymmärtää, että jotkut kansantaloustieteilijätkin vastustivat EEC-vapaakauppasopimusta.

Markkinatalouden toimintajärjestelmä ja avotaloudellisen kasvun ja kehityksen kysymykset kuuluivat myös tutkimuksen piiriin. Hän korosti tutkimusotteiden tiedostamisen tärkeyttä ja teki tutkimusta myös metodologian ja

taloustieteen oppihistorian alalta. Hän piti tutkimuksen sisällöllistä relevanssia tärkeämpänä kuin menetelmällistä taituruutta ja arvosti vahvasti evolutionaarista taloustiedettä.

Hän oli aktiivinen talouspoliittinen keskustelija – myös väittelijä. Hän ei voinut ymmärtää, että jotkut taloustieteilijät saattoivat sanoa, että talouspolitiikan kysymykset eivät kiinnosta lainkaan tutkijaa. Hän päinvastoin mm. kirjoitti säännöllisesti talouskommentteja Turun Sanomiin. Viime vuosikymmenen lama ja Suomen Emu-jäsenyys olivat paljon esillä hänen kirjoituksissaan. Omien sanojensa mukaan hänelle kansantaloustiede oli sekä työ että harrastus. Sen kanssa hän eli kaiken aikaa. Kansainvälisen talouden oppikirjan käsikirjoitus ehti häneltä vielä niin valmiiksi, että se voidaan painaa postuumina.

Vaikka Veikko Reinikainen ei saavuttanut korkeaa ikää, hän ehti nähdä sekä sotien jälkeisen säännöstelytalouden että hyvinvointiyhteiskunnan ja euroaikaan siirtymisen. Hän muisti elävästi, mistä hän itse sekä koko maa oli sotien jälkeen lähtenyt. Hän ehti nähdä työnsä tuloksia kauppatieteellisellä alalla sekä suomalaisen yhteiskunnan ja talouden saavutuksia. Eläkepäiville suunnitellut myös ulkoilua ja liikuntaa sisältäneet kansantaloustieteilijän harrastukset eivät kuitenkaan toteutuneet kuin yhden vuoden osalta.